

Johann Jakob Schudt

**Joh. Jacobi Schudt, Gymnasii, quod Francofurti ad Mœnum est, Con-Rectoris
Epistola De Memorabilibus Seculi XVII. in Rebus Judæorum; Nec non de Vita
Rebusque præclarè gestis Jephthæ, fortissimi Hebræorum Imperatoris : Ad
Reverend. & Clarissim. Virum P. Honorium à Khobalt, Presbyterum
Benedectinum & p. t. Bibliothecarium in Monsee, Superior. Austriæ**

Francofurti ad Mœnum: [Verlag nicht ermittelbar], MDCCI.

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn889765456>

Druck Freier Zugang

CIc-571²

JOH. JACOBI SCHUDT,
Gymnafii, quod Francofurti ad Mœnum est,
Con- Rectoris

EPISTOLA

De

Memorabilibus Seculi XVII. in Rebus Judaorum;

Nec non de

Vita Rebusque præclarè gestis Jephthæ,
fortissimi Hebræorum Imperatoris;

Ad

Reverend. & Clarissim. Virum

P. HONORIUM à KHOBALT,

Presbyterum Benedictinum & p. t. Bibliothecarium
in Monsee, Superior. Austriae.

Francofurti ad Mœnum,

A. O. R. MDCCL

34

CIC-571

JOH. JACOBI SCHUBERTI
Gymnasii, quod est Rostockense, k. M. Scholasticus
Con. Rectoris

EPISTOLA

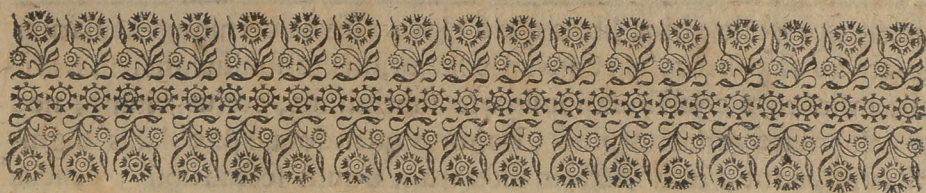
ad
Honoratum virum, et
in Rostocko
F. HONORIAT KLOBALII

*Ex
Bibliotheca
Academica
Rostochiensis*

Propyterum Benedictinum de p. Bibliothecarium
in Mende, Superiori Austria

A. O. E. MDCC.

בְּעֵה

Rever. Patri

HONORIO à KHOBALT
JOH. JACOBUS SCHUDT

S. P. D.

Uod mercatoribus frequens & usita-
tum cernimus, ut de mercibus, illarum valore,
emendi vendendique copia ac pretio literis in-
ter se agant, hujusque certiores redditi, majori
cum lucro & scœnore commercia sua tractent ;
Id viris quoque in literarum otio ætatem con-
summentibus usu receptum, qui de multo nobi-
liori merce, sapientiæ & bonarum artium studio, solliciti, non auri
argentivè lucrum, de quo alii tantopere digladiantur, idque unice
expetunt, captant, id, cum Themistocle, fervili ingenio convenire
censentes : altiora sunt quæ sapiunt, qui in veri investigatione ver-
santur, animi inquirunt divitias, quem sapientia & bonis literis ita
excolunt, ut Ecclesiæ Dei, Reipublicæ, Orbi literato, sibi suisque
præsidio, commodo atque ornamento esse possint : Hinc insatia-
bilis illa literarum aviditas, inexhaustum & cum sanitatis ac virium
dispendio sæpius conjunctum bonarum artium studium, quod ne
in extrema quidem senectute deficit, hinc lucubrationes & tempora
somnia arctiora quàm noctis, hinc larga æris in libros librorumque

A 2

autores

autores profusio, hinc libris quasi clavis affixos cernimus Musarum amatores ac procos, qui convivii lætioribus se subducunt, suavissimis amicorum confabulationibus se subtrahunt, cœtus vitant, nec in celebritate versari cupiunt, honores quandoque & oblatas dignitates respuunt, ut honestum literarum otium sectantibus, deliciis his immorari, quin & inamori, liceat. Hinc & literarum inter Literatos oriuntur commercia, quibus in aliorum studia inquirunt & meditationes suas invicem communicant; tanto stimulo sapientiæ studium agit, tam validè hominum animos trahit, ut ignotorum quoque amicitiam aucupari, literisque humanissimis illos salutare sustineant, nec locorum, quibus dissident, intervalla, nec nationum discrimina, nec diversæ, quas de Deo rebusque divinis foveant, opiniones, moram huic commercio erudito injicere, aut jura amicitiae inter Literatos, qui se non religione aut gente, sed animi sinceritate & literis metiuntur, intervertere aut turbare possint.

Hæc in tui potissimum commendationem, Reverende Pater, præfari fas duxi, qui bonis non tantum literis delectaris, sed Philologia quoque, quod inter fidei tuæ socios rarum, & SS. Dei Linguarum, Hebraicæ & Græcæ, amore captus industriè illas excolis, quod literæ tuæ, vario eruditionis genere refertæ, nec exiguam Philologiæ Sacræ & jam memoratarum linguarum peritiam indicantes, abunde docent; unde & notitia tibi cum celeberrimis nostræ ætatis Philologis & arcta intercedit amicitia, qui te colunt diliguntque. Quod verò & me illis accensere, & hominem nonnisi ex scriptis & solo tibi nomine notum literis humanissimis provocare, meam ambire amicitiam, tuæque jura suaviter offerre dignatus sis, id non meritis meis, qui meo me modulo metior, sed amplissimo tuo affectui & insigni humanitati tribuo; Litera, ut in proverbio est, non erubescit, quod rubore tamen perfundat, tuis literis doctus sum; *Bone Deus!* agnoscis verba tua, quæ præclara, clara & rara non in *Tuo Trifolio!* qua methodo non contextum! qua rerum Philologicarum varietate, & amœnissimorum Autorum memoria non conscriptum! mentior, si magis literatum ab aliquot annis vidi: *Pseudomai*, si majora
admi-

adminicula meorum Ebraicorum studiorum mihi, admodum tyrunculo, alius in hac re liber dedit; testaris insuetam lætitiã ob Historiam meam Judaicã, quam cum Deliciis meis Hebræo-Philologicis in Nundinis Salisburgensibus tibi comparasti; Ob hæc, & adjectum laudum ac elogiõrum cumulum, vix mihi destinatas literas tuas credidissem, nisi nomen meum in fronte præ se tulissent.

Inhumanum fuisset, viro docto, amicè provocantì, & mei studium sincerè profitenti, non eadem comitate respondisse; unde, cum rescriberem, jucundum illud inter nos commercium philologicum ortum & sanctè huc usque conservatum est; Ad illud verò, quod labores meos & quæ ex Philologicis jam tractem, cognoscendi te avidissimum dicebas, breviter, pro temporis ratione, rescripsi; de Memorabilibus Seculi XVII. in Rebus Judæorum & Historia Jephthæ, in quibus hac hyeme excolendis & tradendis verfabar, plura me imposterum perscripturum pollicitus; hanc itaque, quam dedi, fidem ut liberem, neque, pro jure tam familiaris usus & amicitie, desiderio tuo ulterius deesse videar, hac te epistola, typis expressa, ut describendi onere & fastidio superfederem, salutare & ea, quorum jam mentionem injeci, uberius exponere B. cum D. constitui.

Ex quo tempore Hebraicæ Linguae professio in illustri nostro Gymnasio publica Superiorum autoritate mihi demandata est, id soletter egi, ut tyrones facili methodo S. hujus Linguae *סוּרְחֵינָא* & fundamenta ponerent, facile enim, quod fundamento caret, corrui tædificium, Grammaticæ itaque præcepta magna industria inculco, eaque exemplis perspicuis illustro, relectis superfluis & difficilioribus, quæ teneram juvenum ætatem fatigare & non rarò planè ab his studiis deterrere solent, quæ ego maturiori judicio & propriæ, ex codicis Hebr. lectione natæ, experientie reservo; in analysi verò Hebraicarum vocum nihil à tyronibus exigo, cujus responsum non ex ipsis præceptis Grammaticis fluat, nunquam enim probati mihi sunt, qui omnem Grammaticæ Hebr. institutionem proscribentes ex solo usu, cum Judæis, & codicis Hebr. lectione,

sanctæ hujus Linguæ notitiam comparandam judicant, contra quos
 fusius disputavi in *Deliciis Hebr. Philol.* p. 216. seq. *Grammatica* enim
cognitionem negligere velle ex quorundam placito, est navem permittere
solis ventis, non curata pyxide nautica, judicio magni Philologi
 D. Mart. Geieri in Appendice ad Dissertat. de Morte Messiaë §. 8.
 satis Grammatices necessitatem inculcavit Frid. Schererzius L. 1.
 Animadvers. Sacr. Animadv. 4. p. 80. ff. *barbara itaque & asino, si*
per naturam loqui posset, quàm homine dignior vox est Joh. Dul-
lardi: Quanto eris melior Grammaticus, tanto pejor eris Theologus! teste
 Lud. Vive L. 2. de causis Corrupt. Art. p. 73. Nec illis tamen pa-
 trocinamur, qui semper in minutis Grammaticis hærent, ad tex-
 tum biblicum nunquam accedentes, cum *Kamez* & *Kybbuz* per to-
 tam vitam consistantur, aut infinita præceptorum copia teneros
 discipulorum animos obruunt; ut in omnibus, ita & hic, modus est
 servandus, utroque extremorum vitato.

Cum verò in Historicis Libris, faciliori stylo conscriptis, faci-
 lius sit Tyronibus hujus Linguæ progredi, IV. priora Genes. capita,
 quæ sextam ferè & decimam Linguæ partem complectuntur, ea,
 quam *Trifolium* meum exhibet, methodo tracto. Qui has ratione
 gnaviter subacti & cibi solidioris jam capaces sunt, in Lectionibus
 Publicis ad Philologiam degustandam admittuntur, cujus dulcedine
 inescati, magni hæc studia facere discunt, quæ copia satiant, varie-
 tate delectant & Theologiæ cultoribus maximè profunt; huic verò
 Philologiæ Sacræ studio peculiaris, quavis hebdomade, hora desti-
 nata est, quâ præterita hyeme tradidi *MEMORABILIA SECULI*
XVII. in REBUS JUDÆORUM, quæ XI. *Thesibus* complexus,
 cuius thesi *Quæstionem* præmissi, quâ uberius thesis ipsa illustraba-
 tur, utramque verò rationibus & exemplis per discursum Auditori-
 bus fusius declaravi, ut rerum varietate & exemplorum jucunditate
 non delectarentur minus quàm erudirentur; nec ingrata ipsis aut
 sine fructu hæc fuisse, tum frequens, pro numero illorum, con-
 fluxus, cum & illi, qui vel Juris vel Medicinæ studio consecrati, Lin-
 guæ Hebr. operam suam non addixerunt, adessent; tum attenta
 omnium auscultatio, fidem fecit.

Theses

Theses verò cum *Questionibus* præmissis hæ erant. *Thes.* I. Judæi hoc seculo quibusdam locis recepti sunt. *Questio* An Judæi in Rempubl. urbem aut pagum sint recipiendi? II. Judæi magnificas Synagogas hoc seculo exstruxere. *Questio*. An Judæorum Synagogæ inter Christianos sint tolerandæ? III. Judæi hoc seculo variis locis pulsi & in exilium acti sunt. *Questio*. Cur Deus tot exiliis Judæos affigi patiatur? IV. Judæi hoc seculo sceptrum regium cum regno in Habessinia amiserunt. *Questio*. An Judæi post destructionem Templi Hierosolym. usquam suo jure fuerint usi, ac Regem Regnumque habuerint? Conf. Hist. Judaic. L. 3. C. 8. p. 442. &c. V. Judæi ab aliquot Pseudo-Messias hoc seculo delusi sunt. *Quest.* Qualem Judæi Messiam expectent? VI. Ex Judæis multi hoc seculo fidem Christianam amplexi sunt. *Questio*. An & qualis Judæorum speranda sit conversio? VII. Relapsi sunt hoc seculo nonnulli ad Judæos, qui Christo nomen dederant. *Questio*. Num Judæis conversis fides ulla sit habenda? VIII. Ex Christianis nonnulli hoc Seculo Judaismum professi sunt. *Questio*. Qui fiat, quod, abjurata Christi fide, Judaica sacra nonnulli amplectantur? IX. Judæi hoc seculo non paucos ex suis habuerunt viros doctos. *Questio*. Quid Judæi sentiant de studiis & eruditione Christianorum? X. Ex Christianis hoc Seculo multi viri docti ex instituto Judæorum res tradiderunt & refutarunt. *Quest.* Qua lingua contra Judæos sit scribendum? XI. Judæis nonnullis hoc Seculo à Magnatibus dignitates cum honoribus sunt collatæ. *Quest.* An consultum sit Magnatibus, ad dignitates & munera publica Judæos provehere?

Hæc, Reverende Pater, summa sunt capita eorum, quæ in Lectionibus Publicis ex Philologia mihi tractata; jam & alterum accipe, de quo ultimæ meæ literæ loquebantur, Jephtham bellum parare & aciem in Museo meo instruere, ut vere instante in publicum prodire possit, scilicet JEPHTHÆ, fortissimi Hebræorum Imperatoris & Principis *Vitam & Res præclare gestas* collegi ac Commentario illustravi, quem *FATO, VOTO, FACTO* insignem

signem fuisse, distincto in Tres Libros Opere, ostendo, eumque ut *exemplar prudentia civilis & peritia rei militaris* sisto, ubique verò optimi viri vindicem ago, tot enim undique adversariorum telis petitur, ut clypeo, quem probris objiciat, egere videatur.

Vindicamus natales Jephthæ, illorumque sordes abstergimus, non meretricis ipsum aut adulteræ, sed concubinæ filium fuisse demonstrantes; infamiam latrociniorum, quæ in exilio exercuisse arguitur, abstulimus; temeritatem quidem & imprudentem voti præcipitantiam agnoscimus, tantam tamen impietatem, rerumque ignorantiam, non concedimus, quasi absolute omne primum occurrens immolandum Deo promiserit, multo minus ipsum detestabili *Ἰεροβοῦίας* seu filix immolationis crimine se polluisse affirmamus; voti nuncupationem non quidem impulsui Spiritus Sancti, ejusque ab Apostolo commendatæ fidei adscribimus, ob fidem tamen & Spiritus Sancti instinctum negamus, quod contra expressum Dei interdictum *Ἰεροβοῦίας* crimine se contaminaverit; Jephtha nobis vir est, non rerum divinarum & morum gentis suæ ignarus, non ambitiosus aut contumax, sed pius, fide magna præditus, filix amans, rerum divinarum & humanarum peritissimus, cui literarum studium & bonarum artium ac scientiarum doctrina tanta, ut mirabile videatur, unde tam insignis militiæ scientia homini inter literas quasi nato & educato, cum ex utroque Cæsar libris gladium, tanquam alter quidam Xenophon aut Fl. Josephus, junxerit, fortissimus enim miles & strenuus Imperator fuit, verè *Magnus*, ut Spiritus Sancti elogio *גִּבּוֹר חַיִל* *Fortis robore* seu insignis heros audiat Jud. XI, 1. & à Samuele inter fortissimos Israël's Duces referatur 1. Sam. XII, 11. unico verbo, *Princeps optimus* extitit.

Verùm ordine & distinctius totius Operis seriem tibi exponere non gravabor. *Prolegomena* tribus Sectionibus I. Institutione. II. Ratione administrandi & forma regiminis. III. Miraculosa protectione, *Rempublicam Hebraorum Θεοκρατίαν*, Deumque ipsum summum ejus caput fuisse ostendunt. In *Rebus Jephthæ* explicandis,

candis, cuius Libro textum, ex Historia Judicum καὶ ἀνεύθειαν ex Hebræo fonte translatum, pro fundamento substerno, idque in progressu sollicitè ago, ne textus exegetici & vocum insigniorum, quæ rem illustrant, analytici atque emphatici negligam.

Liber I. *FATUM*, quo duriori in juventute usus est Jephtha, tradit; Genealogia hujus herois & nobile Majorum genus, quod ex tribu Manasse deductum prænobili Gileaditarum familiæ debuit, lætiora, quam re ipsa expertus, fata promittere videbantur, cum & patre præclaro, divite & inter suos conspicuo progenitus esset; generis enim nobilitas non inter postrema fortunæ bona collocanda, cum faciliorem ad honores viam & ad Magnates aditum pandat, nativitatique beneficio tribuat, quod multo labore & sanguine aliis acquirendum; non omni tamen labe Jephthæ natales carere, sordes materni generis innuunt, quas sollicitè abstergimus, nec tantas esse, quantas rei minus gnari illas fingunt, monstramus, utrique enim, & matri & filio, injuriam faciunt, qui *Spurium* ipsum & illegitimo thoro natum fuisse pronuntiant, cum nullibi textus ipsum ספיר *Spurium* vocet, nec Ephraimitæ obtrectatores, qui leviora ipsi crimini dabant, hanc generis illi labem exprobrant Judic. 12, 1. ff. equidem בן אשה זונה Judic. 11, 1. appellatur, *filius mulieris Sonah*, sed זונה *Sonah* non præcisè & temper *meretricem*, sed quamcunque tenuioris sortis & fortunæ fœminam, castam etiam & pudicam, notat, sic quæ cauponam exercebat, Rahab, זונה dicitur Jos. II, 1. quam meretricem fuisse multi dicunt, nemo probat; sic lotrices, quæ Achabi currum à sanguine purgabant, זנות dicuntur 1. Reg. 22, 38. quis verò sibi persuadebit, Jephthæ parentem, virum inter suos clarissimum, spurium suum domi palam aluisse, cujus conspectus quotidiana turpis libidinis exprobratio fuisset? ipseque Dei Spiritus אשה זונה explicat vers. 2. per אשה זונה *mulierem alienam*, hoc enim utuntur prætextu fratres ipsum excludendi ab hæreditate, quod *filius sit mulieris alienæ* vers. 2. scilicet

B

concu-

concupinæ & ex alia tribu ortæ, quapropter Jephtha quidem in bona patris immobilia, quæ à tribu alienanda non erant, succedere haud potuit, quem tamen contra jus & æquum ab hæreditate planè exclusum, & majori adhuc injuria ex familia & domo paterna, publica Magistratus auctoritate, quod versus 7. cum aliis circumstantiis innuit, ejectum, ex Judæorum placitis & æquitate naturali evictum damus; solum enim vertere miser & omnium rerum indigus in exilium abire cogebatur juvenis optimus, quæ tamen contumelia cum non fregit sed crexit, nec exilio minor factus, quo virtus ejus acuebatur, ut expeditionibus bellicis clarior eluceret; infame enim *latrocinandi* studium, quod Vulgatus Interpres Latinus ipsi affingit, textus Hebr. planè ignorat, idque procul à viro tam honesto absuit, ut ipsum etiam Cornelium à Lapide hîc Vulgatæ Versionis pudeat, cui *Κοφά Φαεράνα* subvenire, sed frustra, laborat, in Comment. in Jud. fol. 152. b. nec latronum Principem insigni *גבור חיל fortis herois* elogio Spiritum S. mactaturum fuisse crediderim; expeditiones itaque cum militibus suis Jephtha suscepit contra hostes populi DEI, præsertim vicinos & graves Hebræis Ammonitas, quibus privatae pariter & publicæ Saluti consuluit, quem David, eodem exilii & egestatis fato pressus, simili vitæ genere æmulatus legitur, 1. Sam. XXII, 1. 2. Cap. XXVII, 8. &c.

In electione ad Principatum, tum occasionem, bellum Israël ab Ammonitis illatum, tum generosum Jephthæ animum, privatas injurias Reip. condonantem, miramur, cujus vocationem mediatam quidem & per homines, divinam tamen fuisse *ἄποδεικνύω* ex 1. Sam. XII, 11. demonstramus; Electionem inaugurationis & novi Principis res gestæ excipiunt, quibus circa initia Imperii timentibus popularibus metum demisit, omnesque spe implevit, ita enim moderatè multa de se pollicitus est, ut appareret, plura cum experimentis reservare; Non primos Imperii

perii dies convivis, ludis aut voluptatibus transegit, sed missis ad Ammonitarum Regem Legatis causam belli, sibi subditisque prius illati quam indicti, sciscitatus est, ut verò ex responso, quod Legati retulere, intellexit, Ammonitarum Tyrannum urbes & terras, Israël vi ereptas, & huc usque injustè usurpatas, hoc sibi titulo vindicare velle, quòd Israël, ex Egypto ascendens, has sibi terras ademerit, quibus restitutis nihil sibi pace optabilius esse; pacemque in ore, arma in manibus ipsum habere sentiens Jephtha, injusti belli famam sollicitè à se amolitus iterata legatione bellum deprecatur, vano & inani conatu Regem obsoleta jura revocare velle docens, qua occasione magna prudentia civilis Jephtham non minus pacis quàm belli artium peritum manifestavit; *Historicum* agit, ex antiquis gentis suæ monumentis exitum Israëlitarum ex Egypto & itinera emensa comminiscitur, quasque gentes aggressi, quas intactas reliquerint, declarat, & cum ad Ammonitarum aut Moabitarum terras non pervenerint Israëlità, sed Dei jussu Deut. II, 9. 19. circuitu ipsas evitaverint, nihil certè eripere ipsis potuisse demonstrat. *Juris Consultum* se exhibet Jephtha, urget enim jus belli & gentium, quo terras, justo bello hosti ereptas, nobis vindicamus; Israëlitas terras istas, de quibus lis erat, Amorrhæis eripuisse docet Jephtha, qui Ammonitis ipsas prius abstulerant, cum Amorrhæis itaque non cum Israëlitis Regi Ammonitarum litigandum fuisse; Israëlitas injusto bello à Sihone Amorrhæorum Rege laceratos, ipso cæso terras ejus occupasse, atque victori jure cessisse, quæ succumbentium fuerant, qui, quo jure sua acquisiverant, victori non esse demonstrandum; hoc belli & gentium jus ex Scriptura & Grotio uberius explicamus.

Addit *Balack*i, Moabitarum Regis, *exemplum*, cui, tempore exitus ex Egypto viventi, Amorrhæi has terras eripuerant, qui tamen, cum victis Amorrhæis Israël illas occuparet, nihil juris causatus est, aut ab Israëlè illas repetiit, agnoscens, se victo, jus suum

expirasse & in victores Amorrhæos, atque cum his ad Israëlitas, translatum esse; instat graviter *jure prescriptionis*, quod Israël, per trecentos annos tranquilla possessione fruitus, post tam diuturnum silentium his terris nullo jure deturbari possit.

Theologi vices suscipit, explicans *jus donationis divine*, Deum has terras Israëliti donasse Jud. XI, 21. 22. quod fortius ut stringat, καὶ ἀίθεωπον argumentatur, cum Ammonitæ justo se titulo & optimo jure tenere putent, quæ Dei sui *Kemosch* beneficio se accepisse persuasum habent; quidni ergò Israëlita justè possiderent terras, quas à יהוה cæli terræque Domino, ac summo omnium rerum arbitro, liberali donatione acceperant? vers. 23. Denique *Dei vindictam*, injusti belli auctori comminatur, quod in simili quoque casu Romanos fecisse exemplis docemus;

Politicum Prudentem Jephtha se sinit, dum omnia prius experiri quàm armis cum hoste concurrere maluit, stultum ratus, bellum admittere quod verbis repelli potest, non ignarus quot misérias & quantas calamitates illud secum trahat, cujus exitus anceps, pericula certa, ut verè aureo hamo piscentur, qui bellum temerè aliis inferunt.

Verùm enim verò ut Jephtha noster frustra se argumentis cum armato disceptare, nec verbis inter strictos gladios locum esse vidit, *fortis militis & strenui Ducis* personam induit, damnata enim spe pacis animum ad arma convertit, hostesque occupans, prudenti consilio, belli sedem in hostilem terram transtulit Jud. II, 29. 32. seq. duplicis exercitus alendi onus ipsis hac ratione imponens; periculi verò magnitudine non secus quàm par erat commotus, ut cælum sibi conciliaret ac propitium redderet, militare nuncupavit votum, quod & Gentiles, aliosque belli Duces quandoque fecisse, exemplis illustramus.

Liber II. *VOTUM* Jephthæ expendens, occasionem votendi aperit,

aperit, nec Spiritus Sanct. impulsu ipsum ad votendum actum fuisse propugnat, sed ad pugnandum spiritu fortitudinis instructum, cum voti nuncupatio impulsum illum præcesserit; voti deinde argumentum & sensus explicatur, quodque generaliter de quocunque, sive casu sive destinato consilio, obviam primùm reduci victori prodeunte, sive homine sive bruto, conceptum fuerit, ex ipsis textus visceribus eruitur, *Vau* verò in voce וואו non copulativè per & sed disjunctivè per aut reddimus, erit *Domini* (ejus cultui consecratum) *AUT* (si nempe aptum fuerit) *offeram illud in holocaustum*, v. 31. canem enim aut aliud animal immundum in holocaustum DEO offerre non licuisset, ut nec hominem.

Voti verò damnatus Jephtha, reportata ab hostibus victoria, inopinato filia occursum in maximos incidit luctus, illa enim, voti paterni ignara, animo gratulandi, puellarum sociarum choro stipata, cum tympanis & choreis patri victori obviam procedens, triste voti objectum facta, ejulatum & querulas voces parenti expressit vers. 35. atque diem lætitiæ destinatum, fœdum luctu fecit; Jephthæ quoque errorem notamus, in primo affectuum impetu, qui vehementissimus esse, & rationis usum impedire solet, votum irrevocabile judicantis, quod dissolvi potuisse ex Levit. 27, 2. &c. liquet, וואו enim seu *anathema* Levit. 27, 28. 29. quod Capellus vult, huc non pertinere, passim, præsertim ultimo Libri II. capite demonstramus. Causam tanti luctus ipse Dei Spiritus indicat v. 34. 35. quod unica patris filia (quam *Seilam* Philo Byblius appellat) & familiae propagandæ spes temerario hoc voto intercepta fuerit. Sed quo gravior parentis ob votum, temerè conceptum, luctus, eò major filia exitit obœdientia, Isaaci obsequio comparanda, cum enim contra imprudens genitoris votum excipere posset, pietate in patriam, cui victoriam gratulabatur, & reverentia erga patrem, non invita voti executionem sustinuit, hoc unicum patrem deprecata, ut virginitatem duobus mensibus cum sociis puellis in montanis

nis regionibus deplorare & mundo ultimum vale dicere liceret, quo impetrato, exacto duorum mensium intervallo, cum fuga sibi consulere posset, (Alphonſi Toſtati enim custodes datos explosimus) sponte rediit, plus quàm muliebri constantia voti executionem subitura, quæ res Dei populo digna visa, ut ejus memoria posteris quoque commendaretur, unde filia Israëlita quotannis quadriduum consolandæ Jephthigenæ, ejusque memoriæ celebrandæ, impenderunt. *Fecit ei pater, sicut voverat*; vers. 39. sed quid? sunt qui maestatam illam & ut holocaustum Deo immolatam propugnant, quæ opinio, cum multis laboret difficultatibus & absurdis quibusdam, inde fluentibus, prematur, nostrum non meruit calculum, cujus rationes Cap. penultimo Libri II. expendimus & refellimus; nos verò sentimus, *filiam Jephthæ ex voto patris nec immolandam, nec re ipsa immolatam, sed Deo ejusque cultui ac piis rerum divinarum meditationibus in vita solitaria fuisse consecratam*, quod octo argumentis demonstramus, quibus legitimi voti requisita, cum Jephthæ voto collata, peculiari capite præmissimus; cuius argumento explicato statim adversariorum objectiones subjiciuntur, quibus refutatis obstacula, nostræ opinioni objecta, remonentur.

Prolixum foret, & Epistolæ modum nimium excederet, si singula, quibus vel nostram roboramus sententiam, vel sectis sentientes illam impugnant, vel nos ipsis occurrimus, hic tradere vellem, aut de votis, holocaustis, sacrificio Isaaci, Sacris Molochi, Iphigeniæ immolatione, aliisque, quæ ex instituto pertractantur, uberius agendum susciperem: urgemus potissimum claram & expressam Scripturæ literam, quæ ne verbulum defiliæ morte habet, sed hanc luctus paterni causam aperit, quod unica fuerit filia, ex qua & præter quam nullos habuerit liberos Jephtha vers. 34. ut stirpis & familiæ interitum tantopere deploraverit; quæ verò & qualis voti in filia fuerit executio, Dei Spiritus perspicuè indicat: & *fecit ei votum suum, quod voverat*, sed quomodo? statim adjicitur *וְהָיָה לֹא יָדָעָה אִישׁ* ut ipsa non cognosceret virum vers. 39. unde filia
non

non mortem, sed *virginitatem* deplorat, non enim, observante R. Dav. Kimchio ad h. l. על-נפשך sed על-בתורי inquit vers. 37. 38. nam sterilitas, quæ virginitatem necessariò comitatur, probro inter Judæos erat, conf. Luc. I, 25. præcipuum à nobis dissentientium argumentum, & in quo potissimum sententiæ ipsorum robur, est, quod vota virginiratis seu cœlibatus, ipsis fatentibus Pontificiis, qui illorum initium ad B. Virginem Mariam referunt, in V. T. planè fuerint incognita; cum enim virginitas perpetua non laudi sed probro fuerit, & sterilitas pro maledictione, feminis verò multiplicatio, Abrahamo promissa, benedictionis loco fuerit habita, non esse verisimile, quenguam per votum cœlibatus hanc feminis multiplicati benedictionem, cujus Judæi studiosissimi erant, impedire voluisse;

Ad quæ prolixè est responsum; Jephthæ votum fuisse temerarium, inter Judæos antea planè inauditum & incognitum, unde ad vota ordinaria referri nullo modo possit; tantopere verò luget Jephtha, quia temerario voto benedictionem propagatæ ex filia familiæ voto suo interceptam vidit; alioqui omnia hæc, quæ nobis opponuntur τοῖς ἐξ ἐναντίας objici quoque possunt, cum votum de liberis, Deo per holocaustum offerendis, æquè incognitum & inusitatum Judæis fuerit, (nefanda enim Molochi Sacra Jephtha vir pius non respexit, qui נָשָׂא יְהוָה votum nuncupaverat vers. 30. 35. 36.) nec minus multiplicationem proles impeditur: multis autem probamus, Jephtham non directè vovisse filia virginitatem seu cœlibatum, sed illum per accidens in fœminis, DEO ex voto sacris, intervenisse, ne mariti mandatis & negotiis domesticis atque liberorum educatione, quæ fœminis potissimum incumbit, distractæ, à voti executione, piis rerum sacrarum meditationibus, jejuniis & precibus, revocarentur; quæ eum in viris cessaret ratio, ipsis votum aut nasiræatus matrimonium non vetuit, quod Simsonis & Samuelis, utriusque DEO devoti, nec minus tamen mariti, exemplo docemur.

Præ-

Præterea monemus, nimis confidenter affirmari, votum coelibatus inter foeminas V. T. planè fuisse incognitum atque inauditum: Guilielmus Perkinsius, Anglus, T. I. Oper. L. 2. Cap. consc. C. 15. col. 35. *consuetudinem virginitatem vovendi illis quidem diebus cepisse* asserit, cui se D. Georg. König, Theologus Rostochiensis, Centur. 2. Vindic. Sac. Disp. 1. Loc. 4. §. 7. opposuit; cum verò Perkinsius nullum sententiæ suæ argumentum proferat, nos causam ipsius agentes, ex textus *וְהָיָה מוֹסֵף בְּיִשְׂרָאֵל* ostendimus, verba illa *וְהָיָה מוֹסֵף בְּיִשְׂרָאֵל* & fuit mos in Israël, quæ in B. Lutheri nostri, aliorumque version. ad vers. 40. referuntur, & cum sequentibus his conjunguntur: *filia Israël quotannis ierunt* &c. non pertinere ad vers. 40. & conventum filiarum Israël, sed ad vers. 39. ejusque verba antecedentia: & fecit in illa votum suum, quod voverat, ita ut ipsa non cognosceret virum, & fuit (hoc, ut filia à se ipsis, Conf. Matth. XIX, 12. vel à parentibus, conf. I. Cor. VII, 37. devotæ, virum non cognoscerent, ab hoc tempore) statutum (mos, consuetudo) in Israël. Ex hebræo textu manifestum, verba illa, & fuit (factus est) mos, ad vers. 39. referenda esse, nam à vers. 40. & conventu puellarum, per accentum *Sylluk*, maximum inter accentus imperatorem, cum *Soph Pasuk* separantur, ut versu 40. planè novum quid, quod ad vers. 39. non pertinet, nec per *Vau* copulativum cum ipso cohæret, recitetur, hoc sensu: ex hoc Jephthæ tempore invaluit mos, ut aliorum quoque filia DEO, hoc exemplo, consecrarentur; observavit id quodammodo Clariss. Heinsius, quamvis neglecto accentuationis fundamento, unde L. 16. Exercit. Sac. in N. T. C. 7. ad Hebr. XI, 32. f. 576. seq. *quæ autem*, inquit, *proximè sequuntur*, *illa nempe*, & in consuetudinem in Israël fuit, *haud sine causa ambigua videntur. Quæ ad sequentia nonnulli referunt: illa nempe*, annuatim ibant filia Israël, ut alloquerentur filiam Jephthæ *cum potius fuisse morem dicat, ut, ex voto consecrata DEO; hoc exemplo, aliorum quoque fuerint filia.*

Illustra-

Illustramus hac occasione locum Pauli 1. Cor. VII, 37. qui innuere videtur, parenti licuisse filiam non contradicentem, cœteris paribus, Deo ad virginitatem perpetuam consecrare; quo Judæis, matrimonii absolutam in omnibus necessitatem ex Gen. I, 28. פרו ורבו *crescite & multiplicamini*, urgentibus, se opposuit, dum & vers. 25. de virginibus se non habere præceptum Domini dicit, scilicet Deum de virginitate vel perpetuò servanda vel non servanda nihil in verbo suo præcepisse, adeoque cujusvis id libertati reliquisse, ut nec quæ nubit, nec quæ cælebs permanet, peccet.

Sub Templo secundo integros virorum & fœminarum cœtus fuisse, separantium se à concupiscentiis & negotiis mundi ad colendum Deum & investigandam sapientiam, R. Asariæ testimonio ex Libro ejus אמרי בינה Cap. 60. ostendimus, quod Hannæ aliorumque exemplo Luc. II. vers. 36. 37. ut & Essenorum, quos *αἰγάμεις* vixisse nemini dubium est, confirmatur; Christi quoque testimonium urgetur, dicentis de sua & præterita ætate, fuisse quosdam, οἱ ἄλλοις ἐνὸν ἄχισαν ἑαυτοὺς qui castrarunt seipsos propter regnum cœlorum Matth. XIX, 12. qui vel ex voto vel sponte, cum donum castè vivendi haberent, in cœlibatu vixerunt, unde B. Luth. hanc sui castrationem in Glossa margin. per *willtge Keuschheit* exponit. Josephi silentium parùm hac in re attendendum, aliis exemplis perspicuè declaramus.

Ne verò quis, Antiquitatis & Rerum Judaicarum minus gnatus, novitatis nos arguat, producimus D. Friedlibium, Theologum Evangelicum, in Theolog. Exeget. ad Exod. f. 180. a. & D. Dietericum in Antiquit. V. T. f. 202. a. affirmantes, mulieribus piis & rebus divinis se dicantibus, post ædificatum Templum, certam juxta illud sedem, ubi habitarent, fuisse assignatam; quorum tamen assertum in omnibus defendendum minimè nos suscipimus, cum & *virgines conclusas* 2. Mach. III, 19. illuc referant,

C

quas

quas huc non pertinere evidentissimè probamus; ut & B. Virginiem Mariam in Templo educatam asserant, in quæ ἀθήλα & ἀπόκευφα de B. Virginis in Templo educatione & cœlibatus voto; quæ à Gregorio Nysseno Sermon. de Natali Virgin. & plurimis Pontificiis Scriptoribus produntur, accuratius inquirentes, illa sic excussimus, ut sinceri ex Pontificiis veritatis æstimatores nobis hîc accedere non sint dubitaturi;

Ostensum quoque, iis, quæ circa hanc materiam Casaubonus Exercit. I. ad Apparat. Annal. Baron. C. 21. seq. p. 83. seq. Baronio opposuit, hæc duo tantum probari: 1. non in Templo aut Templi cellulis aut circa Templum habitasse virgines ac fœminas DE O Sacras. 2. Non integras illarum sodalitates seu conjunctim habitantium societates sub V. T. extitisse; nemini verò cœlibatus votum usitatum sub V. T. fuisse, Casaubonus evictum nondum dedit.

Ventilamus hac occasione loca Exod. XXXVIII. vers. 8. & 1. Sam. II, 22. ubi mulieres ad ostium Tabernaculi ministraſſe leguntur, quod Hannæ exemplo declaratur Luc. II, 37. quale verò istud ministerium fuerit, & num fœminæ sub V. T. ministeriis Tabernaculi & Templi sint functæ, uberiori disquisitione non indignum judicavimus, accuratius examinantes locum Nehem. VII. vers. 67. de Cantricibus, quas personas Ecclesiasticas fuisse admodum probabile reddimus.

Enim verò, ne quis putet in gratiam aliorum, qui virginitati nimium tribuunt, hæc nos proferre de cœlibatus voto sub V. T. novem solidis argumentis demonstramus, ex hac nostra sententia nihil præsidii aut patrocini accedere votis cœlibatus, qualia apud vos in Papatu vigent, quorum quædam, cum καὶ ἀνθρώπων & ex vestra depromta sint hypothese, firmiter stringunt. Illos quoque, qui ex Jephtha, ejusque filia, quam fingunt, immolatione,
typum

typum Christi, à Patre cœlesti in mortem pro nobis traditi, eruere conantur, hallucinari docuimus.

Amolitur etiam suspicionem S. Augustini, Hugonis de S. Victore, Hugonis Cardinalis aliorumque, suspicantium, fuisse Jephthæ vetulam uxorem, hanc consueta mulieribus curiositate stimulatam primùm sibi obviam fore Jephtham sperasse, quam DEO immolare vellet; impium rati, tale quid de sancto hoc viro suspicari, qui, si juvenulæ amore & desiderio captus fuisset, unam vel plures vetulæ suæ superinducere potuisset, vigente inter Hebræos polygamix usu, cujus exemplum Gideon, Jephthæ in Principatu antecessor, ipsi præbebat, quem *polygamum* fuisse Scriptura affirmat Judic. VIII, 30.

Urgemus difficultates, quibus immolationis sententia premitur, quis ipsam immolaverit? patrem illud per *σοφῆν* & amorem naturalem non voluisse, & si maximè voluisset, id ipsi minimè licuisse probamus, cum ad altare Dei accedere nemini præter Sacerdotes & Levitas, fas fuerit, Saul verò Sacrificans 1. Sam. XIII, 9 seq. & Uliás Rex suffitum facturus 2. Chron. XXVI. v. 16. seq. graves Dei pœnas commeruerint; quam periculosum sub V. T. fuerit, res sacras temerè tractare, Uliás docet exemplum, qui, cum nec Sacerdos nec Levita esset, manum Arcæ fœderis, quod Sacerdotum tantum & Levitarum erat, admovere ausus, statim à Deo percussus exspiravit 2. Sam. VI, 6. 7.

Quis verò ex Judæis credi potest, Sacrificium à Deo expressè prohibitum, obtulisse? quemnam Sacerdotum filiam ad ostium Tabernaculi mactare, sanguine ejus altare conspergere, corpus in frustra concidere, concisa lavare, lota altari Dei imponere & imposita igne sacro comburere, ausum putabimus? quæ omnia tamen in holocausto requirebantur; num Sacerdotem Summum, sive is Pineas, quod Judæi tradunt, sive quicumque alius fuerit, id

permissurum. verisimile? num seculum illud tam rude censendum, ut in toto populo nullus Sacerdos, nullus Legisperitus, nullus vir pius extiterit, qui interjecto duorum mensium intervallo Jephtham ignarum doceret, filiam non esse objectum holocausti, DEUM expresse sacrificia humana prohibuisse Deut. XII, 31? nam Abrahami, filium Deo immolaturi, exemplum æmulari Jephtham non potuisse, demonstramus. Aut num contumaciæ accusabimus Jephtham, quod saniora suadentes non admiserit, qui tamen vel maxime filiam vivere cupiebat? quam enim honoris litem & contestationem inter Jephtham Principem & Pineam Sacerdotem summum Judæi fingunt, quorum neuter alterum prior, ut votum solveretur, convenire voluerit, explosam dedimus.

Sed nec primitivæ Ecclesiæ Patrum auctoritatem, qui *ὁμοσυνάδου* omnes filiarum immolationem statuunt, hic magni faciendam ostendimus, cum litis decisio ex Philologia & Linguae Hebraicæ, cujus illi, si Origenem cum Hieronymo excipias, ignari & rudes fuerunt, peritia pendeat; quibus doctissimos Theologos & Philologos, qui à nobis stant, magno numero opponimus.

Verum vela hic contrahenda, omnia enim, quæ prolixè disputata, fusius proferre Epistolæ institutum & ratio non permittit, sunt plurima lectioni ipsius libri, (qui partui maturus est, nec nisi proelium Typographi expectat) futuris mundinis autumnalibus B. cum D. prodituri, reservanda; Unicum adhuc restat, quod silentio hic præterire, fas minimè duxi, agmen Libri II. claudere Ludov. Capellum, virum inter Reformatos doctissimum; hic, perspectis difficultatibus, quibus sententia de filiarum immolatione urgetur, nec alteri tamen de consecratione opinioni accessurus, tertiam & ab utraque diversam commentus est, scilicet, Jephthæ filiam, non ut holocaustum Deo super altari immolatam, sed per *ἄνθη* seu anathema ex Levit. XXVII, 28. 29. tantum occisam & concrematam fuisse, vel à patre ipso, vel à quocunque alio, non ad ostium Tabernaculi, sed alibi;

Verum

Verùm opponimus : hac ratione Jephtham non posse dici ,
fecisse votum vers. 39. cum non simplicem occisionem , sed *עולה*
holocaustum voverit , vers. 31. quod ad ostium Tabernaculi jugulan-
dum , in frustra concidendum , & super altari Dei igne sacro combu-
rendum erat ; accedit , quod votum expressè *נדר* *votum simplex*
apelleretur vers. 30.

Supponit quoque Capellus , quæ nunquam probare poterit ,
quæque à nobis discussa sunt : 1. Homines quosvis potuisse per
נדר seu anathema Deo ad mortem devoveri , ita ut , non va-
lente redemptione , occidendi fuerint , ex Lev. XXVII, 28. 29.
cùm tamen lex illa nonnisi de Cananæis , aliisque populis , ab ipso
Deo neci destinatis , quales e. g. Amalekitæ erant , quorum Regi
Agago intempestiva clementia pepercerat Saulus 1. Sam. XV, 14. seq.
ut & de maleficis , à Magistratu damnatis , agat. 2. Parentibus
ac Heris in V. T. jus vitæ & necis in liberos & mancipia fuisse ;
quod & Bodinus L. 1. de Republ. C. 4. p. m. 34. affirmat , atque ,
ut jus illud Parentibus & Heris restituatur , magnoperè cupit :
sed parùm sibi constat Capellus , & aliquoties contradicit , totque
limitibus & cancellis jus hoc circumscribit , ut post multa verba in
fine nihil dixisse reperiatur.

Ad Librum III. jam devolvimur , qui *FACTUM* Jephthæ
memorable contra rebelles populares Ephraimitas exponit ; ini-
tium fit à molestiis & periculis , quibus Jephthæ principatus cin-
ctus fuit , cum seditiosorum Ephraimitarum rebellio novum Princi-
pem exceperit , cujus litem & disceptationem cum Ephraimitis ,
horumque convitia , quibus Jephtham ejusque Gileaditas , more
muliebri , nec viris fortibus digno , proscindere veriti non sunt ,
explicamus ; sed cum Ephraimitarum furor intra verba non substi-
steret , ad verbera & cruentum bellum civile perventum , atque
magnis utrinque animis prælium commissum est , quo Jephtha vi-
ctor extitit , cujus hinc causam iterum agere & verba pro eo facere

tenemur, ut nobilissimum ac fama rerum gestarum clarissimum Ducem vindicemus ab iis, qui durius de ipso opinati, quod victoriæ gloriam sævitæ & crudelitatis macula infuscaverit, ob 42. milia Ephraimitarum, sine veniâ miserè trucidatorum, cum meminisse debuisset Jephtha, civium illam non hostium esse aciem; sic Dav. Chytræus sentit Comment. in Jud. p. 345. seq.

Sed nihil vitii in Jephtha esse perspicuè probamus, non enim prior ille bellum intulit, sed sibi deprecanti temerè & injustè illatum repulit; nec ut milites, sed tanquam rebelles, quin latrones & incendiarios Jud. XII, 1. eos punivit; Equidem non dubitandum, in tanto occisorum numero non paucos fuisse viros bonos & minus noxios, qui vel inviti, vel reliquorum auctoritatem secuti, arma arripuere, quibus parcere æquum omninò videtur; Verùm securitati Principis & saluti publicæ severiori exemplo consulendum erat, ne impofterum alii Remp. turbare, ejusque tranquillitatem seditione interpellare auderent; atque apprimè huc C. Cassii dictum quadrat apud Cornel. Tacitum L. 14. Annal. C. 44. *Ha-ber aliquid ex iniquo omne magnum exemplum, quod contra singulos utilitate publica rependitur*; ad quem locum Forstnerus in Notis p. m. 53. *Multa, inquit, summis Principibus conceduntur pro salute publica, quæ privatis minime licent*; quis verò Princeps convitia rebellium popularium, quæ acrius quam gladii pungunt, clementiâ excipiet? *Regum ducumque clementia, non in ipsorum modo, sed etiam in illorum, qui parent, ingenis sita est. Obsequio mitigantur imperia. Ubi vero reverentia excessit animis, & summa imis confundimus, vi opus est, ut vim repellamus*, quod prudenter monet Alexander M. apud Curtium L. 8. C. 8. §. 8.

De tessera quoque militari *Schibbolet*, qua Ephraimitæ, tribum dissimulantes, agniti sunt, actum, nec non ventilatum, quibus Jephtha imperaverit? an solis Gileaditis? num verò toti Israëlî? quod posterius propugnamus; tandem, quæ rerum & actionum humanarum ultima esse solet linea, ad beatam Jephthæ mor-
tem

tem & honestam sepulturam descendimus, explosis Judæorum fabulis, quas de miro & misero mortis & sepulturæ ejus genere confingunt, ipsum ob filiam occisam gravi ulcere à Deo percussum, per urbes Gilead profectum, in quarum singulis membrum aliquod, ulceribus à corpore divulsam, terræ fuerit mandatum, quod ex Jud. XII, 7. ut quandoque lepidi sunt Scripturæ interpretes, eliciunt, ubi Jephtha dicitur sepultus *בְּעַרְי גִּלְעָד* in urbibus Gilead, quod tamen idem esse ac, *in una urbium Gilead*, ex Linguae Hebr. genio, similibus Scripturæ S. exemplis, & R. Dav. Kimchii, aliorumque doctiorum Rabbiorum, testimonio demonstramus.

Colophonem operi imponit ultimus honos, Jephthæ post pia fata habitus, cujus *fortitudinem* Spiritus S. per sacrum & *ἱερό-πνευστον* historicum Jud. XI, 1. atque per Samuelem 1. Sam. XII. v. 11. & *fidem* per Apostolum Hebr. XI, 32. prædicat; cui quasi concionem funebrem habuit S. Athanasius; Jacobus Saliarius magnificum posuit Epitaphium; Nicolaus Serarius verò invocationis decernit honores, quem Comment. in Jud. quæst. 4. in C. 12. f. 348. consueta vobis formula salutandum pronunciat: *S. Jephthe ora pro nobis!*

Hoc, Rev. Pater, totius operis *κεφαλαίωμα* & breve compendium tantisper tibi exhibere, & desiderio tuo vel satisfacere vel majori illud stimulo excitare visum est, dum ipsius operis lectione, quæ nosse cupis, plenè percipere poteris; Constitueram quoque de gravissimo Judæorum peccato agere, ob quod Templo destructo & Republ. excisa, à Deo rejecti & per orbem dispersi, tam diuturno, nec unquam finiendo exilio premuntur; tibi enim quid de eo sentiam, aperire promiseram; sed cum materia, præter spem, sub calamo excreverit, id commodiori occasione reservandum judicavi, ne Epistolæ limites, quos jam ferè transgessis, nimium excedam;

Ignosce, Rev. Pater, prolixioribus literis, quibus Musas tuas,
gravio-

gravioribus fortassis negotiis occupatas, interpellavi, nam & amicos, quos fures temporis proverbium appellat, aliquam nostri partem sibi vindicare, illamque jucundis colloquiis plerumque impendere, non ignoras; prolixiori affectu quàm sermone me uti persuasum teneas, nosti enim, rem tibi esse cum homine, qui sine furo, quæ sentit, aperit, quique sinceræ amicitia laudem ubique venatur; diversa, quam profitemur, sacra, amicitiam nostram non turbabunt, non religione, sed amicitia & amplissimo affectu te metior, qui conscientiam Deo servari scio. Servet te Deus, Clarissime Kholballe, Tibi Tuisque, quin & orbi literato, cui ornamento es, quàm diutissimè incolumem, meque, ut cœpisti, amare persevera, quem sine furo & ex animo tui studiosissimum Cultorem scias.

Vale. Dabam Francofurti ad Mœnum, pri-
die Kalend. Mart. A. O. R.
MDCCL

Corrigenda.

p. 9. l. 13. leg. *Jephtha*. p. 13. l. 21. leg. *potuisse*. p. 24. l. 7. leg. *qua*.

sepulturam descendimus, explosis Judæorum fa-
 ro & misero mortis & sepulturæ ejus genere con-
 filiam occisam gravi ulcere à Deo percussam, per
 ætatum, in quarum singulis membrum aliquod, ul-
 dividulum, terræ fuerit mandatum, quod ex Jud.
 doque lepidi sunt Scripturæ interpretes, eliciunt,
 r sepultus *בְּעַרְי גִּלְעָד* in urbibus Gilead, quod ta-
 c, in una urbium Gilead, ex Linguae Hebr. genio,
 æ S. exemplis, & R. Dav. Kimchii, aliorumque
 inorum, testimonio demonstramus.

em operi imponit ultimus honos, Jephthæ post pia
 ius fortitudinem Spiritus S. per sacrum & *ἱερό-*
 tum Jud. XI, 1. atque per Samuelem 1. Sam. XII.
 r Apostolum Hebr. XI, 32. prædicat; cui quasi
 ebrem habuit S. Athanasius; Jacobus Saliarius
 uit Epitaphium; Nicolaus Serarius verò invoca-
 onores, quem Comment. in Jud. quæst. 4. in C. 12.
 obis formula salutandum pronunciat: *S. Jephthe ora*

Pater, totius operis *κεφαλαίωμα* & breve com-
 per tibi exhibere, & desiderio tuo vel satisfacere vel
 nulo excitare visum est, dum ipsius operis lectione,
 plenè percipere poteris; Constitueram quoque de
 eorum peccato agere, ob quod Templo destructo
 fa, à Deo rejecti & per orbem dispersi, tam diutur-
 finiendo exilio premuntur; tibi enim quid de eo sen-
 bromiseram; sed cum materia, præter spem, sub
 erit, id commodiori occasione reservandum judi-
 colæ limites, quos jam ferè transiit, nimium ex-

Rev. Pater, prolixioribus literis, quibus Musas tuas,
 gravio-

